

Biuletyn informacyjny Wielkopolskiej Rady Kręgów Starszyny Harcerskiej i Seniorów

61-809 Poznań, ul. Św. Marcin 80-82 tel. 678524874, e-mail: biuro@zhp.wlkp.pl

NUMER 110(9)2015

WRZESIEŃ 2015

1 DZIEŃ ZŁAZU – CZWARTEK 20.08.2015 R. „WITAJ W POZNANIU”

Już od samego rana do Poznania, miejsca XXIV Ogólnopolskiego Zjazdu Seniorów Związku Harcerstwa Polskiego przybywali Seniorzy Harcerscy z całej Polski - od Świnoujścia po Przemyśl, od Sudetów po rubieże Warmii i Mazur. Przybyło nas tu ponad 400 a reprezentowaliśmy 68 Kręgów Seniorów Harcerskich. Jak poinformowało

radio Merkury średnia wieku tego spotkania wynosi 81,5 lat a w Złazie uczestniczy 11 Seniorów powyżej 90 lat. Na poznańskim kolejowym Dworcu Głównym patrole harcerskie wskazywały drogę do miejsca zakwaterowania znajdującego się niedaleko, bo o 9 minut drogi. Gospodarze z Dworca Letniego – tuż obok Głównego zapewniali przewóz autobusem. Większość z nas wędrowała na piechotę. Spotykałem na drodze przemarszu inne patrole harcerskie, które upewniały mnie, że właściwie podążam do miejsca zakwaterowania. W holu Domu Studenckiego *Jowita* funkcjni seniorzy z HKS *Owar* z Poznania na czele z phm. Walentym Kupczykiem wręczali identyfikatory, wyprawki zjazdowe i informowali o miejscu posiłku, o dotarciu do hotelowych pokoi. Niektórzy z nas przybyli samochodami na zarezerwowane parkingi. W godzinach popołudniowych po posiłku – obiadokolacji, gdzie sprawnie

rozprowadzał nas hm. Kazimierz Łukaszewicz, udaliśmy się do Auli Uniwersyteckiej znajdującej się przy słynnym Placu Mickiewicza, gdzie bije serce miasta, miasta mojej młodości.

Odbył się koncert zespołu mandolinowego „Frygi” pod kierownictwem hm. Stanisława Gortata. Koncert

poprowadził **harcistrz Zbigniew Pilarczyk prof. UAM dr hab., prorektor**. Zespół reprezentacyjny Chorągwi Wielkopolskiej z Łąkiego, mandolinowy „Frygi” po mistrzowsku w czterech blokach zaprezentował melodie harcerskie, patriotyczne, regionalne, wojskowe i ludowe. Nad zespołem wesołymi kolorami uśmiechał się baner - znaczek złazowy, umieszczony na słynnych organach Auli Uniwersyteckiej. Pięknie brzmiały w jednej z najlepszych pod względem akustycznym sal Europy utwory różnorodnej tematyce. Uczestnicy śpiewali razem z mandolinistami *Stokrotkę*, tekst napisał mój rodak ze Słupcy Edward Fiszer, pieśni Powstania Warszawskiego i II wojny, wesołe z Wielkopolski, zespół mistrzowsko wykonał *Ave Maria* Franza Schuberta, precudowne melodie z *Aidy* Giuseppe Verdiego. Zapelniona po brzegi sala często i bardzo owacyjnie nagradzała oklaskami i *po harcersku*, młodych artystów. Zaproszenia na inauguracyjny koncert dla uczestników Złazu przyjęli: **Dorota Kinal** - Wicewojewoda Wielkopolski, **hm. Bogdan Radys** - Kierownik Wydziału Seniorów GK ZHP, **hm. Tomasz Kujaczyński** - Komendant Chorągwi Wielkopolskiej, **hm. Włodzimierz Warchalewski** - Wiceprzewodniczący Zarządu Głównego Towarzystwa Pamięci Powstania Wielkopolskiego

1918/1919. Na początku gości i uczestników powitał hm. Paweł Napieralski - Komendant Złazu. W trakcie uroczystości zostały wręczone Złote Lilijki przez Kapitułę z Wydziału Seniorów GK ZHP. To zaszczytne wyróżnienie otrzymali: hm. Ryszard Krassowski z Zielonej Góry, hm. Apolinary Szafranski z Skierniewic, hm. Aleksander Sekulski z Gniezna i hm. Bogdan Radys z Gdańska. Wręczono również dyplomy gratulacyjne z okazji 85 urodzin dh. Strojnej-Sternal Eugenii z Leszna i hm. Bogusławowi Olejniczakowi w KSH Poznań-Jeżyce II. Z okazji 70 lecia służby instruktorskiej w ZHP dh. hm. Stefanowi Tobolskiemu z KSH w Jarocinie wręczono dyplom uznania od Naczelniczki ZHP. Owacjom i gratulacjom dla wyróżnionych nie było końca. W holu auli swoje obrazy prezentował hm. Bogusław Olejniczak, Komendant II Harcerskiego Kręgu Seniorów im. Tadeusza Kościuszki przy Hufcu Poznań-Jeżyce. Artysta przedstawił jedenaście olejnych obrazów, na których zaprezentował wiekowe dęby rogalińskie, swój autoportret a także kopię olejną *Straż nad Wisłą. Czuwaj!*. Wojciech Kossak na obrazie namalował Druha Tadeusza Lasko z Zielonej Trójki Krakowskiej. Olejny obraz, piękne dzieło, w roku 1924 ofiarowywał harcerzom.

Po koncercie na Placu Mickiewicza, dość sprawnie, członkowie Kręgów Seniorów ustawiają się w kolumnę i czwórkami na czele z orkiestrą i opiekującymi policjantami, przemierzamy się ulicą Święty Marcin, Alejami Niepodległości, mijając po drodze Akademię Muzyczną im. Ignacego Jana Paderewskiego, Uniwersytet Ekonomiczny, Collegium Novum UAM – tu zaczynałem studia na wydziale filozoficzno-historycznym, tu był mój dziekanat, Izbę Rzemieślniczą, Teatr Muzyczny na plac przed Pomnikiem poświęconym zwycięskiemu Powstaniu Wielkopolskiemu, które rozpoczęło się 27 grudnia

1918 roku. Rozpoczął się inauguracyjny apel. Prowadzący hm. Aleksander Sekulski wydał komendę wciągnięcia flagi państwowej na maszt (poczet wystawił Krąg Starszyny i Seniorów *Bezimienni* z Gniezna – pierwszej stolicy Polski). Odczytano rozkaz Komendanta Złazu z fragmentami rozkazu komendanta Chorągwi Wielkopolskiej hm. Tomasza Kujaczyńskiego powołujący Komendę Złazu w składzie: hm. Paweł Napieralski - komendant, hm. Aleksander Sekulski – z-ca Komendanta ds. organizacyjnych, hm. Katarzyna Grążka – z-ca Komendanta ds. programowych, p.wd. Barbara Król – Szef Biura Złazu, phm. Rajmund Grążka ds. informacyjnych, hm. Marek Urbanowicz – kwatermistrz.. Zabrzmiął hymn Związku Harcerstwa Polskiego. Hm. Aleksander Sekulski – zastępca Komendanta złożył raport Komendantowi Chorągwi Wielkopolskiej hm. Tomaszowi Kujaczyńskiemu o gotowości do realizacji programu XXIV Złazu Starszyny i Seniorów ZHP. Przedstawicielka poprzedniego Złazu z Opola hm. Elżbieta Bendzera przekazała hm. Pawłowi Napieralskiemu buławę i uroczystość została nabity na buławę znaczek złazu. Tego aktu dokonali Wicewojewoda i Komendant Złazu. Komendant Chorągwi Wielkopolskiej i Komendanta Złazu oraz Wicewojewoda Wielkopolski złożyli pod pomnikiem bohaterów

zwycięskiego powstania wiązanki kwiatów. Okalając szeregami duży plac ponad czterystu uczestników Złazu było świadkami tego ważnego wieczoru a płonące pochodnie trzymane przez funkcyjnych z Szczepu Harcerskiego *Bordowa Brać* z Hufca Poznań-Jeżyce podkreślały doniosłość wydarzenia. Wspólnie zaśpiewana pieśń w harcerskim kręgu przy zachodzącym kolorowym poznańskim słońcu zakończyła uroczysty inauguracyjny apel. Wracaliśmy w małych grupkach do naszego zakwaterowania w *DS Jowita* prowadząc rozmowy przyjaciół.

W holu *DS Jowity* prezentowana jest wystawa zdjęciowa. Na planszach swój dorobek z codziennej działalności Kręgów pokazało 38 Kręgów Seniorów z Polski.

2 DZIEŃ ZŁAZU – PIĄTEK „POZNAJ WIELKOPOLSKĘ”

Mimo, że nie ma na Złazie obozowego, który gwizdkiem i tubalnym głosem nawołuje do zajęć, to o 9:00 zameldowaliśmy się na Placu Adama Mickiewicza, by wziąć udział w wycieczkach po Wielkopolsce. Organizatorzy zaprosili nas na następujące trasy:

1. Pobiedziska – Ostrów Lednicki – Gniezno,
2. Pałac i park w Rogalinie – arboretum w Kórniku,
3. Zamek i arboretum w Kórniku – park w Rogalinie,
4. Muzeum w Szreniawie – muzeum Arkadego Fiedlera w Puszczykowie,
5. Kościan – Leszno – pałac w Radzynie,
6. Szlak kościołów drewnianych i nie tylko drewnianych.

Każda z tras bardzo ciekawa, ale można było wybrać tylko jedną. Ja wybrałem się do Pobiedzisk, Ostrowa Lednickiego i Gniezna.

Jesteśmy w Skansenie miniatur w Pobiedziskach. 35 budowli z terenu Szlaku Piastowskiego i Wielkopolski. Miniatury wykonane zostały w skali 1:20. Są to: Pałac w Rogalinie, Ruiny Zamku w Wenecji, Mysia Wieża, Biblioteka Raczyńskich, Kościół w Wierzenicy, Kościół w Węglewie, Wiatraki w Moraczewie, Zagroda wiejska, Biskupin, Kościół w Gieczu, Kościół św. Wojciecha w Poznaniu, Kościół św. Prokopa w Strzelnie, Dwór w Koszutach, Kościół św. Jana w Mogilnie, Pallatium - Ostrów Lednicki, Pałac w Antoninie, Katedra w Gnieźnie, Międzynarodowe Targi Poznańskie – iglica, Wielkopolskie Muzeum Pożarnictwa w Rakoniewicach, Pałac w Lubostroniu, Opera Poznańska, Rynek w Pobiedziskach. Kościół w Kościelcu Kujawskim, Kościół św. Jana Jerozolimskiego w Poznaniu, Kościół w Inowrocławiu, Kościół św. Marcina w Poznaniu, Kościół Kolegiacki w Kruszwicy. Collegium Trzemeszno, Kościół w Murowanej Goślinie, Pałac w Czerniejewie, Pomnik Ofiar Czerwca 1956, Katedra w Poznaniu. Kościół Najświętszej Marii Panny w Poznaniu, Psalteria w Poznaniu, Stary Rynek w Poznaniu. W parku wielkopolskich budowli-miniatur uświadomiłem sobie, że oglądam najpiękniejsze historyczne budowle regionu.

Z uwagą wysłuchujemy opowieści naszej przewodniczki Pani Urszuli Łomnickiej o Ostrowie Lednickim, gdzie nasi pierwsi królowie mieszkali i skąd wyruszali, by budować państwo Piastów. Stąd nasz ród... Na wyspę na Jeziorze Lednickim docieramy promem. Pogoda wyśmienita, humory też. Komarów dzisiaj nie było. Lekki wiaterek ochładzał a słończko zawieszona na bezchmurnym niebie nie grzało zbyt mocno. Wstępujemy na ziemię, gdzie prawdopodobnie był chrzest Polski, gdzie mieszkał Mieszko a

urodził się Bolesław Chrobry. Wyspa - kiedyś centrum plemienia Polan. Ignacy Kraszewski tu umieścił losy bohaterów Starej Baśni - szczególnie obrzędy z Nocy Kupały. Wędrując po wyspie spotykamy duże rzeźby zastygłych wojów Mieszka. Pojawiają się często podczas naszej wędrówki. Wydaje się, że i dziś pełnią tak jak kiedyś, straż. Dzielni wojowie Mieszka szczególnie witają nasze druhenki. Druh Andrzej przesyła błyskawicznie informacje o tym szczególnym miejscu. Kiedyś dymami i rozpalanymi ogniskami informowano (jak u Indian) o decyzjach księcia a dziś łatwiej, bo z komórki... Ścieżkami i drózkami wędrujemy po tej niewielkiej wyspie. Za czasów Mieszka przebywało tu kilka tysięcy mieszkańców - wojów i służby. W głębi widzimy pozostałości po grodzie Mieszka. Niektórzy historycy mówią, że tu podejmował Ottona. Dziś władze urocząście - obok ruin zamku Mieszka odsonią dzwon, pewnie by obwieszczą chwałę naszych przodków. Nasza przewodniczka Pani Urszula bardzo ciekawie opowiada o tamtych odległych czasach, kiedy to tu powstawało

państwo polskie. Żegnamy wyspę, gdzie przy każdym kamieniu i ziarnku ziemi objawia się historia powstania Polski.

Docieramy do Gniezna. Opiekę przejmuje hm. Sławomir Sekulski – junior. Zaczynamy od zdjęcia grupowego pod pomnikiem Bolesława Chrobrego. W głębi katedra. Pan przewodnik opowiada o dziejach pierwszej stolicy Polski - Gnieźnie i o katedrze.. Słuchamy, słuchamy, słuchamy... Przewodnik dokładnie przedstawia nam losy św. Wojciecha pokazane na bezcennym obiedzie - *Drzwiach Gnieźnieńskich*. Oprowadza nas po katedrze. Docieramy do prezbiterium, gdzie w srebrnej trumience znajdują się relikwie św. Wojciecha. Wchodzimy także do miejsc pochówku arcybiskupów gnieźnieńskich. Obiad spożywamy w restauracji *Adalbertus* znajdującej się obok katedry w ciekawie zagospodarowanym ogródku.

Inne grupy odwiedziły szlak drewnianych kościółków na obrzeżach „Puszczy Zielonka” - w obszarze ograniczonym miejscowościami: Poznań, Murowana Goślina, Skoki, Kiszkowo, Pobiedziska. Utworzony tu został 20 września 1993 r. rezerwat na powierzchni 9981 ha w celu zachowania, ochrony i odnowy największego i najbardziej zbliżonego do naturalnego kompleksu leśnego środkowej Wielkopolski o dużych wartościach przyrodniczych, krajobrazowych i naukowo - dydaktycznych, położony w bliskim sąsiedztwie aglomeracji poznańskiej. Z Dziewiczej Góry (143 m n.p.m.) - najwyższego wzniesienie terenu objętego ochroną z wieży widokowej pełniącej rolę wieży przeciwpożarowej można oglądać cały obszar Puszczy a nawet zachodnie tereny Poznania. Seniorzy dotarli do szczególnego miejsca przy trakcie w Puszczy Zielonka – tzw. Miroszki, gdzie znajdują się groby pary zakochanych. Legenda mówi o tym, że oficer niemiecki i polska dziewczyna w obliczu braku akceptacji ich najbliższych dla swoich uczuć odebrali sobie życie, by na zawsze pozostać razem a na skraju traktu przyozdobione świeżymi kwiatami i palącymi się zniczami znajdują się dwie proste piaskowe mogiły - mogiły zakochanych. Wycieczka wiodła do dziewięciu drewnianych kościółków w: Kicin, Wierzenicy, Zarzewia, Węglewa, Sławna, Łągiewnik Kościelnych, Kiszkowa, Rejowca, Długiej Górki. Można było odwiedzić kościół parafialny od XIII w. w Wierzenicy pod wezwaniem św. Mikołaja, we wsi, która liczy sobie już 850 lat a barokowe wnętrze pochodzi z lat 1630-1640. Wieś była własnością Augusta Cieszkowskiego autora 6 tomowego dzieła „*Ojciec Nasz*”, którego gościem był polski poeta Zygmunt Krasiński. Do kościoła przylega grobowiec rodziny Cieszkowskich z ok. 1870 r., gdzie pochowano m.in. Augusta Cieszkowskiego - wybitnego filozofa, ekonomistę, reformatora społecznego, twórcę tzw. filozofii czynu, współtwórcę polskiego mesjanizmu, patrona Akademii Rolniczej w Poznaniu.

Uczestnicy zjazdu odwiedzili kościółek św. Józefa Oblubieńca w Kicinie. Na wzgórzu stoi, drewniany, wzniesiony w 1751 roku na miejscu z XIII wieku, tu znajduje się kopia cudownego obrazu Matki Bożej z Maryjnego Sanktuarium Filipinów na Świętej Górze w Gostyniu. Świątynia w Kicyniu związana była z wybitnym poetą polskiego renesansu, Janem Kochanowskim. Po przyjęciu niższych święceń duchownych, piastował urząd proboszcza w Kicinie. /.../

Wieczorem uczestniczyliśmy w Teatrze Muzycznym (tzw. Operetce Poznańskiej) w koncercie pięknych najśłynniejszych arii operetkowych. Mimo, że już wielokrotnie w życiu brzmiała dla nas ta piękna pieśń operetkowa, to świat cudownych melodii odkrywaliśmy na nowo. Koncert prowadził: Bartosz Kuczyk. W ciepły wieczór wracamy spacerkiem do miejsca zakwaterowania do *DS Jowity*.

3 DZIEŃ ZŁAZU – SOBOTA - „POZNAJ POZNAŃ”

Autokarami Komendy Chorągwi Wielkopolskiej z Placu Mickiewicza wyruszyliśmy na zwiedzanie miasta. Komenda Złazu zaproponowała spacer po Poznaniu: Palmiarnia, na Ostrów Tumski, do Bramy Poznania ICHOT, na Wzgórze Św. Wojciecha, Wzgórze króla Przemysła II, do Muzeum Broni Pancernej. Ja wyruszyłem do Muzeum Broni Pancernej.

Podziwialiśmy unikatową kolekcję pojazdów pancernych na muzealnej ekspozycji. Muzeum Broni Pancernej mieści się na terenie koszar Centrum

Szkolenia Wojsk Lądowych przy ul. Wojska Polskiego na Golęcinie. Zgromadzono tam 50 wozów pancernych - czołgi, działa samobieżne produkcji polskiej, radzieckiej, niemieckiej czy amerykańskiej. Wiele z nich to

prawdziwe unikaty na skalę światową. Po drodze do głównego hangaru muzeum w kilku miejscach stały różnorodne czołgi. Ciekawostką był czołg rosyjskiej produkcji Rudy – T 34/85 z filmu Czterej pancerni i pies, wykorzystywany w trakcie filmowania scen we wnętrzu "Rudego" w II i III serii. Czołg ten został uszkodzony w trakcie bitwy o Poznań w 1945 r. i został przekazany do Szkoły Oficerskiej, gdzie po wycięciu otworów w kadłubie służył jako pomoc naukowa. Najbardziej utkwiły w mojej pamięci: Polska tankietka TK-S, działo Sturmgeschütz IV, lekki czołg rozpoznawczy T – 70, wspomniany już wcześniej - czołg średni T 34/76 i T 34/85, czołg średni T – 54, czołg ciężki JS - 3 i JS – 2, średnie działo samobieżne SU 100, ciągnik artyleryjski Sd.Kfz 6.

Z lasów Golęcina przemierzamy się autokarami (korzystamy z wody i pączków, które w autokarze zabezpieczyli organizatorzy) na Stary Rynek. Oczekujemy na godzinę 12:00 na hejnał i kiedy to na renesansowym pięknym ratuszu pokazują się i „trykają się koziołki” najślynniejsze polskie koziołki zamówiono u mistrza ślusarskiego Bartłomieja Wolfa XVI w. W oczekiwaniu na niesamowitą atrakcję, cudowną wizytówkę miasta, taki kultowy znak, siedząc przy stolikach w ogródkach restauracyjnych na starym poznańskim rynku zamawiamy lody, kawę.

Udajemy się do Fary Poznańskiej, by wysłuchać pięknego koncertu organowego w wykonaniu absolwenta Akademii Muzycznej w Poznaniu pana Jacka Pupki. Brzmi uroczysta muzyka organowa, między innymi *Preludes for organ op. 38*. Z 2579 piszczałek wykonanych ze szlachetnej cyny angielskie przekazuje melodię, która stapia się z przepyszny wewnątrz barokowego kościoła, zachwycającym wystrojem i fantazją. Udziela mi się nastroj pokory przed tym niesamowicie wybitnym dziełem. Szesnaście wysokich kolumn wywołuje refleksję małości. Nasycenie obiektami sakralnymi w nawie głównej, poprzecznej, wschodniej i zachodniej

ogromne. A wszystko to spięte światłem delikatnie przenikającym przez szyby z niewalcowanego lanego szkła padającym na 52 ołtarze fundowane przez mieszczan, na liczne obrazy, na malowidła na ścianach, rzeźby, złożone tabernakulum, balustrady, ambonę figury Matki Bożej i świętych, płaskorzeźby, ławki, posadzki. Miejsce przytłaczające, wspaniałe.

Po wymienionym koncercie wracamy do *DS Jowity*. Jedni autokarami, ja z grupką seniorów z Krakowa wyruszam na piechotę. Opowiadam moim przyjaciom o mijanych ulicach o szczególnych miejscach Poznania. Idziemy przez Plac Wiosny Ludów – teren kiedyś poza miastem przy Bramie Wrocławskiej, by dotrzeć w okolice hotelu Bazar. Po powitalnych przemówieniach i odśpiewaniu patriotycznych pieśni tu witano w 1918r. małżeństwo Paderewskich. Skręcamy na Plac Wolności, mijamy Księgarnię św. Wojciecha, Bibliotekę Raczyńskich, banki i domy handlowe, Arkadię i docieramy do Okrąglaka, domu handlowego z lat 1950-tych, mijamy kościół pw. Najświętszego Zbawiciela na ul. Fredry (jutro to będziemy uczestniczyć w Mszy świętej), Pałac Cesarski, Collegium Maius, Operę Poznańską, Plac Mickiewicza, Collegium Minus i jesteśmy na miejscu.

Po południu na Polanie Harcerskiej na Malcie odbył się uroczysty apel przy Pomniku Harcerskim poświęconym harcerzom poległym w walce o niepodległość 1918-1920, odsłoniętym 28 września 2013 roku. Harcmistrz Zbigniew Pilarczyk profesor dr hab. UAM opowiedział historię pomnika poczynając od 1937 roku. Ostateczną budowę pomnika zakończono po 20 latach 10 lipca 2013 roku.

W roku 2013 byłem świadkiem jak na „zielonej harcownicy” poznańskich skautów, na historycznej Polanie Harcerzy, stanęły pokolenia zuchów, harcerzy, instruktorów i seniorów harcerskich, by **PAMIĘTAĆ!**

Świadkami tego historycznego wydarzenia byli: przedstawiciele Senatu RP, samorządu wojewódzkiego, rajcy miejscy, władze województwa i miasta, władze ZHP i Chorągwi Wielkopolskiej, władze Harcerskich Hufców, sympatycy z innych województw i chorągwi harcerskich. Spotkałem także hm. Ryszarda Wosińskiego. Rozmawialiśmy o czasach, gdy byłem członkiem Centralnej Komisji Rewizyjnej ZHP a On Naczelnikiem Związku,

rozmawialiśmy także o naszej Alma Matter znajdującej się na ul. Różanej w Poznaniu. Polana zarośla się szarymi i zielonymi mundurami zuchów, harcerzy, instruktorów, starszyny harcerskiej i seniorów, którzy przybyli z najdalszych zakątków wielkopolski. Było nas na polanie około 2 tys.

Pomnik otoczyły harcerskie sztandary drużyn, hufców, chorągwi także te historyczne, pamiętające czasy, gdy w Powstaniu Wielkopolskim skauci wielkopolscy poświęcili swoje życie, by walczyć o niepodległość. Na drzewce sztandaru Chorągwi Wielkopolskiej ZHP oraz historycznego sztandaru skautów wielkopolskich i wszystkich uczestniczących w tym wydarzeniu sztandarów zostały nabite okolicznościowe gwoździe. Gdy trwał zlot 10-lecia Harcerstwa Wielkopolskiego 19 maja 1923 roku po raz pierwszy wmurowano kamień węgielny. Po 14 latach w 1937 nastąpiło odsłonięcie pomnika z 77 nazwiskami poległych skautów harcerzy. Wybuchła wojna

i latem 1940 roku pomnik uległ zniszczeniu. Potem w miejscu pomnika stanął brzozywy krzyż z napisem „**Poległym Harcerzom**”. Na ogromnym głazie tu 1 listopada 1956r. znalazła się kotwica, jako symbol Polski Walczącej. Wreszcie w czasie Jubileuszowego Zlotu na 80-lecie Harcerstwa Wielkopolskiego 28 sierpnia 1992 nastąpiło wmurowanie aktu erekcyjnego. I nadszedł słoneczny poranek 28 września 2013r. - po 21 latach odsłonięto pomnik „**Harcerzom Wielkopolskim**”. Prowadzący wydał

komendę do zaśpiewania *Roty*. Uczestnicy natychmiast podchwycili i w lesie nad Maltą pięknie brzmiała ta patriotyczna pieśń.

Po uroczystym apelu przemieszczamy się 8 autobusami do stacji Hufca Poznań Nowe Miasto „Orle Gniazdo”. Spotkanie z harcerską piosenką przy wspólnym ognisku wyśmienicie prowadziła hm. Katarzyna Grązka z Szamotuł, zastępca Komendanta Złazu. Ognisko rozpalili hm. Ryszard Wosiński, były Naczelnik ZHP, hm. Bogdan Radys, Kierownik Wydziału Seniorów GK ZHP, hm. Tomasz Kujaczyński, Komendant Chorągwi Wielkopolskiej, hm. Paweł Napieralski, Komendant Złazu.

Zabrzmiały pieśni harcerskie śpiewane przez ponad 400 uczestników Złazu. Ze sceny hm. Jan Chojnacki, kompozytor zasłużony dla harcerstwa zaśpiewał piosenki harcerskie z własnej twórczości. Piosenki harcerskie śpiewało także kolejne pokolenie, jak to określał hm. Henryk Perzyński, kierownik zespołu harcerskiego „*Wartaki*” z Koła.

Po części harcerskiej ogniska Drużyna Sztabowa *Bordowa Brać* z Hufca Poznań-Jeżyce z drużynową pfm. Aleksandrą Kettner oraz harcerze z 2 PDH z Hufca ZHP Poznań-Nowe Miasto roznosili harcerską grochówkę

przygotowaną przez hm. Marka Urbanowicza kwatermistrza Złazu i pwd. Małgorzatę Suchanecką z HKS *Damy Radę w Wągrowcu*. Serwowany był także chleb ze smalcem przygotowanym przez pwd. Marię i hm. Stefana Rosińskich z HKS *Owar* z Poznania.

Śpiewały „*Wartaki*” a przed sceną korowodami przesuwali się seniorki i seniorzy wyśmienicie tańcząc w rytm melodii zespołu reprezentacyjnego Chorągwi Wielkopolskiej.

Ognisko dogasało. Żegnamy gościnną stanicę harcerską w Imiołkach kręgiem splecionych ponad 800 rąk i „*Pieśnią Pożegnalną*”. Sprawnie wracamy autokarami do Poznania. Wieczorem odbyło się niezaplanowane, spotkanie Wydziału Seniorów GK ZHP z obecnymi na Złazie komendantami Kręgów Seniorów i kierownikami Referatów Chorągwi.

4 DZIEŃ ZŁAZU – NIEDZIELA „DO ZOBACZENIA ZA ROK”

Ostatni dzień poznańskiego Złazu. Punktualnie o godzinie 10.00 zaczyna się w kościele pw. Najświętszego Zbawiciela na ul. Fredry Msza święta celebrowana przez czterech księży: ks. Łukasza Konatowskiego - kapelana Wielkopolskiej Chorągwi ZHP, ks. prałata dr Jerzego Adamczaka - wikariusza biskupiego ds. katechetycznych z

Kalisza, a przewodniczył Biskup Pomocniczy Archidiecezji Poznańskiej ks. dr Damiana Bryl. Hm. Paweł Napieralski powitał Jego Ekscelencję Biskupa Pomocniczego Archidiecezji Poznańskiej ks. dr Damiana Bryla, księży, władze harcerskie na czele z hm. Dariuszem Supłem – Przewodniczącym Związku Harcerstwa Polskiego, hm. Bogdanem Radysem Kierownikiem Wydziału Seniorów GK ZHP, hm. Tomaszem Kujaczyńskim, Komendantem Chorągwi Wielkopolskiej, szczególnie serdeczni powitał uczestników Złazu, którzy po brzegi wypełnili kościół przy ul. Fredry. Na początku Mszy świętej zabrzmiała Modlitwa Harcerska zaśpiewana przez ponad 400 uczestników modlitewnego spotkania. W czasie Mszy Świętej wszystkie pieśni na melodie harcerskie, intonuje pwd. Stanisław Gromadziński z *Wiarusów* z Poznania. **Czytania na Mszy Świętej prowadzili seniorzy z 10 PDH i z HKS *Wiarusy* z Poznania.** Ksiądz Biskup Damian Bryl w czasie homilii podkreślał, że *seniorzy w codziennej działalności harcerskiej złotymi literami wpisali się w Służbę Bogu, Ojczyźnie, Harcerstwu*, za co dziękował Polskim Seniorom Harcerskim a szczególnie reprezentantom zgromadzonym na Złazie Poznańskim w tej świątyni. W Mszy Świętej uczestniczyła Orkiestra Dęta z Kórnik, na organach grał wnuk naszego seniora z Poznania dh. Tomasz Kramer – student Akademii Muzycznej. Jeszcze przed Mszą zostały poświęcone

piękne religijne z metaloplastyki wykonane krzyże, przez hm. Tadeusza Ochwata Seniora z Raciborza z Chorągwi Śląskiej.

Na zakończenie Mszy hm. Dariusz Supeł – Przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego hm. Tomasz Kujaczyński i hm. Paweł Napieralski wręczyli ks. Biskupowi piękną sakralną metaloplastykę a tuż przed błogosławieństwem ks. Biskup wręczył owe piękne motywy religijnej metaloplastyki Komendantowi Chorągwi Wielkopolskiej, Kapelanowi Chorągwi, Komendantowi Złazu, hm. Danucie Marciszewskiej z HKS Dęby ze Szczecina, hm. Katarzynie Grążce z HKS z Szamotuł, pwd. Joannie Mizerskiej z Nowego Tomysła

W drodze z kościoła na pożegnalny apel na schodach Opery poznańskiej ustawiamy się, by pozować do rodzinnego harcerskiego zdjęcia.

Ceremonialny apel pożegnalny odbywa się na Placu Mickiewicza. Długimi szeregami zapelniamy plac. Pada komenda wciągnięcia flagi na masz. Orkiestra Dęta z Kórnik gra hymn państwowy. Wysłuchujemy krótkie przemówienia hm. Dariusza Supła, Przewodniczącego ZHP i hm. Krzysztofa Budzińskiego - Zastępcy Naczelnika ZHP. Komendant Złotu, wręcza dyplomy uczestnictwa Komendantom Kręgów i Patroli wraz z dyplomami uczestnictwa dla Złazowiczów. Komendant Chorągwi Wlkp. podziękował uczestnikom za przybycie do Poznania, podziękował Komendzie Złazu za organizację XXIV Złazu Seniorów w Poznaniu. Spontanicznie Seniorzy śpiewem podziękowali Komendantowi Złazu, który się bardzo wzruszył. Widziałem łezkę w oku Komendanta hm. Pawła.

Krąg splecionych rąk i harcerska pieśń pożegnalna zakończyła kolejne wspaniałe spotkanie Seniorów ZHP. Podszedłem nieśmiało do druha hm. Pawła, Komendanta Poznańskiego Złazu, by Mu podziękować za wspaniałe podjęcie nas seniorów tu w Poznaniu. On skromnie odpowiedział. *Cieszymy się z Waszego przyjazdu, staraliśmy się zrobić wszystko, abyście ten czas spędzili jak najmilej.*

Dziękujemy Ci Pawle i wszystkim harcerskim wolontariuszom za wspaniały Złot za uroczne dni sierpniowe 2015 roku w Poznaniu i w Wielkopolsce.

... i do zobaczenia na następnych Złazach i harcerskich ścieżkach.

KOMENDA ZŁAZU : od lewej hm. Paweł Napieralski, hm. Aleksander Sekulski, hm. Marek Urbanowicz, pwd. Barbara Król, hm. Katarzyna Grążka, na drugim planie phm. Aleksandra Kettner – szefowa drużyny sztabowej Złotu.

XXIV Ogólnopolski Złaz Seniorów 2015 odszedł do historii

Uroczy, świetnie zorganizowany i wspaniale przeprowadzony Złaz na szlakach pięknej Wielkopolskiej Ziemi przeszedł do historii. Zostaną wspomnienia, nowe przyjaźnie.

Dziękujemy!!!

Nawet pogoda była dla uczestników łaskawa. Słoneczko cały czas nam towarzyszyło a lekki wiaterek ochładzał.

Opracował: hm.(-) Władysław Szymański

*Foto: hm. Andrzej Wolski, hm. Władysław Szymański,
hm. Daniel Głowacki, hm. Jerzy Mianowski,
hm. Marek Urbanowicz, dh. Sebastian Sekulski*

Informujemy że zdjęcia z imprezy można oglądać na załączonym linku oraz na stronie internetowej Wydziału Seniorów GK ZHP :

http://www.dokumenty.zhp.wlkp.pl/imprezy/imprezy15/album_2015/index.html oraz

<http://www.starszyzna.zhp.pl>

<http://www.seniorzy.zhp.wlkp.pl>